

ВОЛОДИМИР СІНГАЛЕВИЧ

Володимир Сінгалевич народився 13 січня 1875 р. у с. Москалівці Косівського повіту (тепер Івано-Франківська обл.), у сім'ї греко-католицького священика. Походив з німецького роду Шиллінгів. 1893 р. закінчив правничий факультет Львівського університету. За фахом суддя, працював у судових установах Кам'янки Струмилової, Перемишля та Глинян. Належав до Української національно-демократичної партії (УНДП) – її провідних парламентських політиків. У 1911 р. обраний послом до Віденського парламенту. В умовах тогочасної посиленої русофільської пропаганди в Галичині, 7 грудня 1911 р. вніс на розгляд парламенту законопроект, яким передбачалося суттєве обмеження впливу русофілів на суспільно-політичну ситуацію у краї. У своїй посольській діяльності значну увагу надавав проблемі сільського господарства в Галичині. Виступав проти урядового законопроект, що передбачав спорудження у Галичині двох водних каналів, що повинні були з'єднати Дністер та Віслу. Мотивуючи свою позицію, зазначав, що цей проект закону не відповідає інтересам українського населення краю, оскільки всі роботи по його спорудженню контролювалися та виконувалися польською стороною.

У 1913 р. В. Сінгалевича обрано послом до Галицького сейму. Разом із українськими послами В. Кохановським, Т. Ваньо, Т. Старухом, в ході переговорів із польською стороною над реформою крайового статуту і виборчої ординації до Галицького сейму, виступав за розширення політичних прав українського народу та національно-територіальну автономію українців у Східній Галичині. Позиція В. Сінгалевича не знайшла підтримки більшості українського сеймового клубу, який 14 лютого 1914 р. погодився на компромісний законопроект, за умови реалізації якого українці у новому складі Сейму отримували 62 мандати та власні національні округи з національним реєстром. Також посол неодноразово порушував питання недосконалої системи шкільної

освіти в Галичині, звертав увагу на проблеми переслідування української шкільної молоді. З вересня 1914 р. В. Сінгалевич – заступник голови Бойової управи УСС у Відні.

У “Ділі” за 12 листопада 1918 р. повідомлено: “Посол д-р Володимир Сінгалевич зорганізував Стрийщину й суміжні повіти. Староство в Стрию обійняв меценат д-р Герасимів, повітового ряду о. Нижанковський, суд д-р Кульчицький, залізничну станцію інж. Турин. В місті Стрию організовується велика міська поліція. Комунікаційні засоби, як биті шляхи й залізничні шляхи, обставлені військовими патрулями. Військовим комендантом є сотник Котович. Зайнято податковий уряд з готівкою. В місті й повіті панує повний супокій, життя пливе нормальним шляхом”.

Подібну інформацію надіслав представник УНРади Федь Підгорецький про становище у Бориславі і Стрию 8 листопада, зауваживши, що “Сінгалевич поки що є диктатором цілої Стрийщини і очікує на прикази від Національної ради”.

В. Сінгалевич брав участь у двох нарадах послів і голів дипломатичних місій УНР, які впродовж 1919 р. вперше проводилися в дипломатичній історії України. У першій з них, яка відбулася 18–22 червня 1918 р. у Відні, взяли участь: міністр закордонних справ В. Темницький, послы В. Липинський, М. Василько, М. Порш, Д. Левицький, а також – радник-посланник М. Левитський, радник делегації УНР у Парижі С. Томашівський, радник президента ЗУНР Є. Петрушевича і радник В. Темницького А. Жук. Народа розглянула головні засади зовнішньої політики УНР у контексті особливостей тогочасної міжнародної ситуації. За словами історика О. Павлюка, на ній було підкреслено, що попри тимчасові невдачі, провідною ідеєю української міжнародної політики залишалася державна незалежність усіх українських земель.

6–14 серпня 1919 р. відбулася друга нарада послів і голів дипломатичних місій УНР, за участю В. Темницького, А. Жука, М. Порша, М. Славинського, А. Яковліва, Д. Левицького, К. Лоського, М. Залізняка, Я. Олесницького, В. Полетики, С. Мазуренка, О. Бурачинського, В. Панейка і В. Біберовича та В. Сінгалевича. Її учасники обговорили поточні питання, пов’язані з роботою українських дипломатичних представництв, організацією та координацією їх роботи, ставленням різних країн до української справи, інтересами УНР в окремих країнах тощо. Зважаючи на

неефективність курсу на здобуття визнання з боку країн Антанти, нарада визнала необхідність зміни акцентів в українській зовнішній політиці. Так, зокрема, пріоритетними державами, з якими слід розвивати відносини, вважалися найближчі сусіди (Польща, Румунія, Чехословаччина), Італія та нові незалежні держави, що виникли внаслідок розпаду Російської імперії (Естонія, Литва, Латвія, Грузія).

На початку 1920 р. загострилася фінансова ситуація уряду ЗУНР, який, навіть не міг профінансувати видання урядового органу “Український прапор”. У листі до адміністрації “Українського прапора” 20 лютого 1920 р. В. Сінгалевич бачив два варіанти розв’язання проблеми: 1) дотацію уряду припинити; 2) зменшити дотацію до можливих меж, щоб видавництво було далі ведене. Сам він висловився за реалізацію другого варіанту, але за умов, що 1) “Український прапор” буде з’являтися лише 4 рази на місяць; 2) обсяг його становитиме 4 сторінки; 3) відбудеться скорочення штату та зміна зарплатні персоналу у відповідності до зменшеного об’єму видавництва.

7 липня 1920 р. Диктатор Є. Петрушевич доручив В. Сінгалевичу створення інвентаризаційної комісії. З огляду на те, що майно ЗУНР внаслідок Галлерівської офензиви було евакуйовано на територію Чехо-Словацької Республіки, диктатор пропонував вислати відповідну комісію, завданням якої було “зібрати всі посвідки на матеріял, належачий до нашої держави, а перебраний через чесько-словацькі влади, о скільки такі посвідки до тепер не виставлені постаратися о їх виставлене, зладити оцінку після цін в часі перебрання, а також зібрати всі записки, протоколи і документи, відносячи ся до тої справи”. Головою цієї комісії просив призначити Л. Левицького, який вже мав попередні напрацювання.

1 серпня 1920 р. розпорядженням Диктатора Є. Петрушевича призначено В. Сінгалевича “Уповноваженим для ведення діл входячих в круг компетенції б Державного секретаріату фінансів, торгівлі і промислу”.

Неодноразово В. Сінгалевич у період з 18 вересня по 2 грудня 1920 р. вів засідання Колегії уповноважених Диктатора. На засіданні 18 вересня, як правило, В. Сінгалевич реферував справу надання матеріальної допомоги окремим особам, полагодження

кількох подань, внесених установам чи громадським організаціям до Уряду для справ фінансів про виплату з Державної каси різних допомог, а також – питання оренди приміщення для ЗУНР.

27 жовтня 1920 р. В. Сінгалевич ініціював святкування українською громадськістю у Відні Першого листопада. У програму святкування мали увійти богослужіння в церкві св. Варвари та урочиста Академія. На колегії йому також було доручено запросити представників віденських українських товариств і організацій для скликання оргкомітету та складання детальнішої програми. Вже наступного дня на тій же колегії В. Сінгалевич звітував про зустріч з представниками віденських українських організацій щодо святкування Першого листопада. Відповідно до висловлених пропозицій, уряд мав обмежитись лише ініціативою і замовленням богослужіння. У програму академії увійшли промова К. Левицького, виступи представників жіноцтва, “Союзу старшин” та представника академічної молоді.

25 листопада 1920 р. на засіданні Колегії уповноважених Диктатора ЗУНР, яку проводив В. Сінгалевич, на його пропозицію ухвалено закликати організації краю надіслати матеріали про зловживання польських властей для другого тому “Кривавої книги”. У квітні 1922 р., разом з К. Левицьким, С. Витвицьким, В. Сінгалевич перебував в Генуї, де проходила міжнародна конференція.

Упродовж 1930–1939 рр. обіймав посаду директора Земельного банку у Львові. Помер на еміграції в Австрії у 1945 р.

Література: *Волинець С.* Передвісники і творці Листопадового зриву. Західно-українські громадські й політичні діячі. – Вінніпег; Українська журналістика в іменах. – Вип. 1. – Львів, 1994; Соловійова В. Дипломатичні представництва УНР у Німеччині та Австрії // Вісник Київського державного лінгвістичного університету. Серія “Історія, економіка, філософія”. – Вип. 2. – Київ, 1998. – С. 89–97; Нариси з історії дипломатії України / О.І. Біленко, Є.Є. Камінський, М.В. Кірсенко та ін. Під ред. В.А. Смолія. – Київ, 2001.

Петро Хмельовський